

Regionálne
združenie
obcí
Hornád

Abovský hlásnik

štvrtročník mikroregiónu Hornád

3. ročník, číslo 4

december 2008

Regionálne združenie obcí Hornád: Belža, Čaňa, Geča, Gyňov, Haniska, Kokšov-Bakša, Košická Polianka, Nižná Hutka, Nižná Myšľa, Skároš, Sokolany, Trstené pri Hornáde, Valaliky, Vyšná Hutka, Vyšná Myšľa, Ždaňa

Dočítate sa:

Vyšná Hutka si poradila s odpadom ■ **Predstavujeme štyri obce** ■ **Ako sa rodí Abovský hlásnik** ■ **V Čani a vo Valalikoch sa parádili** ■ **Žijeme aj športom**

Talenty sa neobjavujú len v televízii

Vráťme sa na chvíľu do času pred adventom. Prenesme sa do Gyňova. Kreatívna dielňa - tak sa volalo stretnutie, ktoré na obecnom úrade prebiehalo v novembrový piatkový večer. Neformálna atmosféra, pripravené suroviny a skupinka žien

tia **Ivety Balogovej**, prichádzame k pištoľi. Horúci glycerín priliepa všetky doplnky pevne na veniec. Ešte sviečky. A je to! Ženy si možno ani nemysleli, aké je to jednoduché a aké sú šikovné. A čo na to ony samy? „Veľmi zaujímavé. Každ-

Spolu vili adventné vence

tešiacich sa na tvorbu. Spolu vili adventné vence. Podujatie sa konalo prvýkrát, obecný úrad poskytol bezplatne priestory.

Stôl plný čačiny. Na ďalšom venčeky, nitky, mašle, umelé ovocie, šišky, postavičky. Berieme konárik po konárik, obtáčame ich nitkou, pridávame, aby bol veniec hustý, bohatý. Keď sme ho už ovili, nasleduje ďalšia etapa. Doteraz sa môžu zdať všetky rovnaké, od tohto momentu dostane každý svoju tvár. Podľa vôle autorky. Vyberáme dekoráciu. Farebná stuha či strieborná reťaz. Obtáčame. Kombinujeme ďalšie doplnky. Anjeli, soby, šišky. Hráme sa s rozložením, navrhujeme farbu sviečok. Budú oproti sebe, pri sebe? Keď sme so svojím nápadom spokojné alebo sme si nechali poradiť od neformálnej vedúcej stretnu-

Tak ako? Podaril sa?

dá žena predvedie niečo iné, veľa sa naučím," vyzradila **Jana Janočková** z Vyšnej Myšle. Súhlasí aj **Štefánia Šoltésová** z Gyňova: „Som milo prekvapená. Našli sme inšpiráciu." Vyjadrila sa aj **Renáta Müllerová** z Košíc: „Úžasné! Veľmi sa mi to páči. Spoznala som nových ľudí, nové veci."

Ak teda uvidíte u svojich známych v Gyňove, Geči, Vyšnej Myšli, Haniske, Šaci či v Košiciach obzvlášť vydarené adventné vence alebo perníčky, ktoré na stretnutí tiež zdobili,

Ako to vidí

S energiou do nového roka

Hoci je znova neuveriteľné a zdá sa nám to akosi priskoro, blíži sa koniec roka. Obdobie samo o sebe v nás už tradične vyvoláva potrebu obzrieť sa. Pripomenúť si naše úspechy či neúspechy. To, čo sme si želali a naplnilo sa, ale aj to, čo sme nechceli a udialo sa tiež.

Isto je však veľmi dôležité nájsť si na prehodenie uplynulého obdobia čas a v pokoji, bez každodenného stresu sa zamyslieť, čo je azda potrebné robiť ináč a lepšie. Lepšie pre nás i pre našich blízkych.

Akoby náhodou však máme k dispozícii Vianoce. Najkrajšie sviatky roka, ktoré zvykneme tráviť s rodinou. Niekoľko dní, ktoré

máme práve na to, aby sme mohli trochu spomaliť. Nájsť si čas pre seba a pre ďalšie, verím, dobré rozhodnutia.

Želám Vám, aby Ste si práve prichádzajúce sviatky užili v pokoji, v kruhu blízkych a aby Ste tak načerpali dostatok síl a energie, ktorú dokážeme v novom roku zužitkovať na konkrétne aktivity vo svoj prospech, ale aj v prospech nášho okolia.

Ing. Ján Kokarda,
predseda Rady Regionálneho združenia obcí Hornád

vedzte že vyšli z gyňovskej kreatívnej dielne. Keď vás myšlienka nadchla, vyčkajte do Veľkej noci. Možno sa niečo podobné bude konať opäť. A nie je vylúčené, že vo väčšom.

Katarína Šimková
foto: autorka

Na Vianoce sa asi najviac tešia deti.

Človek niekedy ani nevie, čo všetko dokáže.

Na Troch kráľov Srnčou stopou

Poľovníci a priatelia prírody v obci Skároš vás srdečne pozývajú na 16. ročník obľúbenej akcie Srnčou stopou. Stretávame sa 6. januára o 9.30 pred základnou školou v Ská-

roši. Už teraz sa môžete tešiť na prechádzku po lúke Hrabov, krmenie zveri, súťaž o prírode, tombolu či pravý poľovnícky guláš. Deti do 10 rokov len v doprovoďte rodiča. **red**

Košťanský trojlístok

Valaliky, Košťany nad Turcom a české Košťany podpísali dohodu o spolupráci a dohodli sa aj na pravidelných stretnutiach. Pri oslavách 760. výročia prvej písomnej zmienky o Valalikoch si obyvatelia pripomenuli aj desať rokov od podpísania spolupráce s Košťanmi

nad Turcom. Hneď potom si našli ďalšieho priateľa – mesto Košťany v Čechách. Riaditeľovi Slovenského komorného divadla v Martine **Františkovi Výrostkovi**, rodákovi z Valalík, udelili za osobnú angažovanosť pri rozvoji partnerských vzťahov medzi obcami ocenenie

starostu. Na druhý deň sa športovalo, klasický futbal nahradilo lovenie papierových rybičiek či súťaže šikovnosti. Zároveň sa konal aj mini jarmok, kde rezbár, tkáčka i perníkárka prezentovali svoje výrobky. Atmosféru spríjemnila Dychová hudba Valaliky. Na výstave Košťanci a umenie Valaliky reprezentovali diela Ladislava Staňa a jeho syna.

Pavol Kacvinský
foto: Dušan Kmec

Košťanci sa spoznávali aj pri netradičných súťažiach. Pri pohľade do bazéna s papierovými rybami.

Výbuch plynu zničil dom v Čani

Obec poskytla náhradné ubytovanie

Výbuch plynu v Čani zničil v noci 25. novembra takmer celý rodinný dom na Zimnej ulici. Našťastie nikto neprišiel o život. Škoda je asi 500 000 Sk. „Už od polnoci sme na mieste, pracovníci odstránili ruiny. Dvomi obyvateľmi – dôchodcami sme zabezpečili náhradné bývanie v byte so sociálnym zázemím v materskej škole. Príčiny výbuchu vyšetruje polícia,“ povedal z miesta výbuchu pre Abovský hlásnik **Michal Rečka**. Statik vypracúva posudok. Pravdepodobne bude treba zbúrať dve tretiny domu, v ktorom dôchodcovia bývali štyridsať rokov. Hoci ich deti mali prísť z Talianska až na Vianoce, dorazili hneď, ako sa dozvedeli o nešťastí.

red, foto: OcÚ Čaňa

• • • • • **krátko**

- Spevácke zbory zo Sokolian, Hanisky a Sene sa predviedli 26. októbra v kostole sv. Jána Nepomuckého v Haniske.
- Darcovia krvi sa zišli v septembri v Čani a vo Valalikoch a v októbri v Košickej Polianke, aby darovali túto životne dôležitú tekutinu.
- Mediálne známi sa stávajú žiaci zo základnej školy v Haniske. Po výhre druhého miesta v Superkvíze, keď za odmenu získali víkend so speváckmi zo Superstar, si vychytali víťazstvo aj v športovo – vedomostnej súťaži STV Superchyty. Školu, obec i náš mikroregión reprezentovali Jakub Lacko, Domínika Ivanová, Gabriela Vargová a Patrik Hrubší.
- Vo Vyšnej Myšli sa deti na Vianoce poctivo pripravovali. Pod vedením umeleckých remeselníkov Igora Macáka a Eriky Belanovej si pred pár dňami vyrábali darčekové tašky, pozdravy, zdobené kamienky, šperky z drôtu, vázičky, mištičky aj svietniky z hlíny. Okrem toho sa dozvedali o tradíciách, receptoch, vinšoch i koledách, pochutili si na vianočných koláčikoch.

red

Odpadu ako tisíc ázijských slonov

Neuveriteľné množstvo odpadu sa podarilo zlikvidovať zo Sokolianskeho potoka. Hmotnosť tisícky dvadsaťročných ázijských slonov, presnejšie 4 500 ton odstraňovali od začiatku júna do konca októbra v úseku 1 200 metrov. Aktívni pracovníci čistili brehy od krovín i umelohmotných odpadov. Tri až štyri metre vysoké nánosy zlikvidovala

firma Blesk. Náklady na celý projekt sa vyšplhali do výšky 3 miliónov korún. Sokolany získali prostriedky cez environmentálny fond. Sumou 1 600 000 Sk prispel U. S. Steel, ktorý uskladnil odpad na svoje náklady. Za všetko hovoria slová starostu **Ing. Tomáša Suchého**: „Konečne je v potoku vidno vodu.“

red

foto: OcÚ Sokolany

Teraz už vidno v potoku aj vodu.

• • • • • **aktuality**

Vznikne Kultúrne centrum Abova

Viac kultúrnych akcií pre obyvateľov mikroregiónu Hornád, rozvinutie spolupráce s ďalšími obcami a priblíženie tradičnej ľudovej kultúry – to bude hlavnou úlohou Kultúrneho centra Abova. Zriadenie tejto príspevkovej organizácie sa chystá na začiatok januára v Bidovciach. Prevezme časť kompetencií Kultúrneho osvetového strediska v Košiciach a zastreší 64 obcí. „V prvom polroku by mali naši pracovníci prejsť všetky obce v regióne, vybrať najdôležitejšie akcie. Vyzývame mikroregióny, aby nám posielali požiadavky, ktoré by sme mali zohľadniť. Zameriavame sa na tradičnú ľudovú kultúru a naším cieľom je, aby sme ju priniesli ľuďom čo najbližšie,“ prezradila nám **Marta Čiderová** z odboru kultúry Košického samosprávneho kraja.

red

Vo Vyšnej Hutke dlhoočakávaný mobilný drvič

Odpad už má svoje miesto

Ak patríte medzi pravidelných čitateľov Abovského hlásnika, určite vám neušlo, že Vyšná Hutka patrí medzi špecifické prípady. Pýtate sa, v čom? Nuž, v počte záhradkárov, ktorí v obci nemajú trvalý pobyt. S tým sa spája množstvo odpadu. Keď je ho priveľa, začínajú si ľudia nad ním lámať hlavu a potom, len tak hlava - nehlava sa ho zbavia, kde príde. Takto vznikajú čierne skládky, ktorými by sa nechcela pýšiť žiadna obec. Potom majú niektorí ľudia zase hlavu v smútku a rozmyšľajú, ako sa týchto „čiernych pasažierov“ zbaviť. Tak to bolo aj vo Vyšnej Hutke.

Starostka obce **Mária Janočková** sa pokúšala získať podporu z programu Obnovy dediny na kompostovisko a drvič viackrát. Hoci sa to na prvý

raz nepodarilo, trpezlivosť ruže prináša a tentoraz priniesla financie. Celkový projekt vo výške 130 tisíc Sk s päťpercentnou účasťou obce sa mohol začať. Najprv sa revitalizovali verejné priestranstvá. Dobrovoľníci kosili, hrabali, rezali krovie. Obyvatelia nosili bioodpad na určené miesto. Tak sa podarilo zlikvidovať divoké skládky. Čakalo sa na drvič. „Navštívila som tri obce a jedine pri Michalovciach som našla taký, ktorý vyhovoval kritériám. Hlavne som požadovala, aby išlo o mobilný drvič na kolieskach na benzínový pohon,“ prezradila nám Mária Janočková. V polovici októbra dorazil a nasledovalo školenie kompostmajsterky. Obecné kompostovisko zriadili na oplotenom pozemku. „Po prvom drvení predpravených konárov by ľudia najradšej využili podve-

Pre malú obec je mobilný drvič obzvlášť cenný.

nú hmotu vo svojich záhradách. Je dobrá proti burine pod stromami,“ dozvedáme sa. A čo s nezanýšanými hosťami - čiernymi skládkami? Z hanby sa stane pýcha. Na vyčistených územiach sa zrealizovali terénne úpravy, vysadili sa tam stromčeky. Predpokladá sa, že tam vzniknú oddychové zóny. Pre cyklistov na cyklotrase H-T-H ako stvorené. Možno to znie ako z filmu, ale šťastný koniec sa nedá vynechať. Pokračovanie príbehu bude na jar. Vtedy sa chystá informačná kampaň, počas ktorej sa má o prevádzkovaní kompostoviska dozvedieť čo najviac občanov.

Katarína Šimková
foto: OcÚ Vyšná Hutka

Peripetie okolo financovania vodovodov a kanalizácií

Malé obce musia čakať

Generálny riaditeľ Východoslovenskej vodárenskej spoločnosti (VVS) **Ing. Stanislav Hreha** starostov obcí mikroregiónu na novembrovom stretnutí Regionálneho združenia obcí Košice - okolie nepotešil. Národný strategický referenčný rámec znemožňuje v plánovacom období 2007 - 2013 prístup malých obcí do 2 000 obyvateľov k prostriedkom EÚ na výstavbu kanalizácií a čistiarní odpadových vôd. Zo 71 obcí tohto regionálneho združenia sa jedine dve - Valaliky (3 970 obyvateľov) a Družstevná pri Hornáde môžu uchádzať o tento typ európskej finančnej pomoci. To je len necelých 1,5 % z celkového počtu! Ďalších pätnásť v mikroregióne Hornád a 69 v okrese Košice - okolie je odkázaných na obmedzené možnosti Environmentálneho fondu pri Ministerstve životného prostredia SR, vlastné príjmy a bankové úvery. Peňazí z týchto zdrojov je málo. A pritom celoobecné kanalizácie a ČOV sú v infraštruktúre dedín finančne najnáročnejšie!

S ich výstavbou sa z eurofondov počíta až po roku 2015. Priaznivejšia je však situácia pri výstavbe vodovodov. Ako potvrdila **Ing. Beáta Baltesová** z VVS, ich spoločnosť intenzívne pripravuje projekt na zásobovanie pitnou vodou obcí mikroregiónu Hornád - Slanec v objeme 25 mil. eur.

Mgr. Karol Dzugas/ red
foto: red

Takto vyzerá čistiareň odpadových vôd v Kokšove - Bakši pre Košice. Kedy a kde bude tá pre obce mikroregiónu Hornád?

Záhradkárске dožinky v Ždani

Až sedemsto návštevníkov z obce i okolia mikroregiónu sa prišlo pozrieť na Výstavu ovocia, zeleniny a poľnohospodárskych výpestkov v polovici októbra v Ždani. Tohtoročná bohatá úroda jablák a ostatných plodín dala tušiť množstvo vystavovateľov a exponátov. Vyjadrené v číslach: 57 vystavovateľov, 241 exponátov a 13 kolekcií. Súťažilo sa o najkrajšie jablko, hodnotili sa kolekcie v rôznom zoskupení rastlín, skulptúr, húb, bonsajov, kvetov, ovocia, zeleniny a sušených kytic, košov - exponátov v kolekciách, ktoré sa pripravovali už doma s rodinou a priateľmi. Najviac zaujala kolekcia tvorby ZŠ, práce šikovných to rúk družinárov, ktorá pozostávala z postavičiek z tekvic, gaštanov, zátišia z lesných plodov a prírodných materiálov. Počas výstavy fungovala aj

Výstava zaujala návštevníkov v každom veku.

záhradkárska poradňa, obľube sa tešil aj čajový kútik s bylinkami.

red
foto: OcÚ Ždaňa

Kotrmeliaky robia kotrmelce

Oblastná výstava zvierat v Geči sa prvýkrát niesla v medzinárodnom duchu. Vyše stovky vystavovateľov, prevažne z Košického a Prešovského kraja obohatili aj chovatelia z Maďarska. „Hoci sme výstavu organizovali už po dvanásťkrát, tentoraz na nej bolo najviac králikov, dokonca 212,“ dozvedeli sme sa od **Jaroslava Nagy**a, predsedu Slovenského zväzu chovateľov v Geči. Súčasne prebiehala aj klubová výstava kotrmeliakov. Pýtate sa, čo sú to? Košícky kotrmeliak je holub vyšľachtený v Košiciach. Keď vyletí do výšky, pri lete dole robí kotrmelce. Z toho vychádza aj jeho názov. Zvieratá ohodnotili delegovaní posudzovatelia SZCH. S králikom vyhrala **Noemi Pósová**, ako mladá chovateľka uspela **Lenka Širgelyová** a Rex biely. Víťazmi expozície sa stali v kategórii hydina **Jozef Kondáš** a Hempšírka, v kategórii holuby **Mgr. Božena Šafránková** a v kategórii exoty **Svorad Podracký** s kanárikom.

Pozrieť sa bol i predseda Výboru NR SR pre financie, rozpočet a menu **Jozef Burian**.
red
Foto: OcÚ Geča

Chovatelia v Geči si vymieňali skúsenosti.

Ovocie a zelenina. Radosť pozerat.

V Haniske to žije

Územie Hanisky bolo osídlené už v paleolite. Našlo sa tu žiarové pohrebisko pilínskej kultúry zo strednej a mladšej bronzovej doby, sídlisko zo staršej železnej doby a pohrebisko z 13. storočia. V prvej písomnej zmienke – v donačnej listine uhorského kráľa Štefana sa spomína Balwankew – kamenná modla ako kul-

Mladí Hanisčania sa tešia z klubu mladých, kde môžu tráviť voľný čas.

tové miesto na časti Domb. Názov obce je odvodený od slovanského Janisko.

Vývoj obce v minulom storočí narušili novembrové udalosti v roku 1938. Vtedy Hanisku pripojili k Maďarsku. Znova sa začalo s násilnou maďarizáciou. Haniska v prvých rokoch po 2. svetovej vojne stagnovala, dokonca výstavbou VSŽ a následnou stavebnou uzáverou bola odsúdená na dožitie. Mladí ľudia odchádzali do mesta, čo sa odzrkadľovalo aj na počte obyvateľov.

Karta sa obracia

V súčasnosti sa Haniska rozvíja. Pracuje sa na viacerých projektoch. V máji dokončili dve detské ihriská s novými šmykáčkami, hojdačkami a lavičkami. Upravuje sa farská záhrada, ktorá vytvorí odychovú zónu pri kostole. Vynovuje sa aj zdravotné stredisko, kde by okrem súčasnej všeobecnej lekárnky mala pribudnúť aj zubná ambulancia, posilňovňa, prípadne masér. Na jar sa tu konala aj obecná opekačka. Chystá sa aj komplexná obnova základnej školy.

Šport patrí ku charakteristikám Hanisky. Najdlhšiu tradíciu má futbal a volejbal, ale hrá sa tu aj stolný tenis či basketbal. „Šport sa mi páči, pasovalo by tu kúpalisko. Vybudoval sa zberný dvor s kompostoviskom, Haniska je čistejšia. Chýba tu však kanalizácia. Cesty sa opravujú, no potrebovali by sme nové,“ prezradil nám **Pavol Majoroš**.

Aj pre mladých

V kultúrnom dome sa môžu stretávať mladí ľudia, hrať šípky, pozeráť filmy či počúvať hudbu. Na zariadenie klubu prispeli starým nábytkom aj obyvatelia obce. **Gabriela Kováčová** za mladých prezradila: „Teším sa, že máme kam ísť. Privítali by sme ešte altánok vonku.“

Obec žije bohatým kultúrnym životom, svedčia o tom aj početné akcie počas roka. Pochváliť sa môžu aj druhým miestom v celoslovenskej súťaži Kniha o obciach a zvláštnou cenou pre kalendár s výtvarnými dielami žiakov základnej školy od redakcie Obecných novín.

Katarína Šimková
foto: autorka

Prvá písomná zmienka: 1267
Počet obyvateľov: 1366
Starosta: Ing. Miloš Barcal
Web stránka: www.haniska-ke.sk

Takéto niečo v Haniske dlho chýbalo.

Nenápadná Ždaňa prekvapí

„Žije sa mi tu výborne. Páči sa mi prostredie, ľudia, príroda. Je tu pekný kopcovitý kraj, dobrý vzduch. Chodím rád do lesa na huby s vnúťatami. Privítal by som však viac kultúry,“ rozprával sa obyvateľ **Jozef Albrecht**.

Ždaňa bola už od najstarších čias dôležitou dedinou, lebo tadiaľ prechádzala cesta cez Hornád na Čaňu a ďalej na hlavnú pohornádku hradskú. Rozvoj poľnohospodárskej výroby predurčovala už samotná lokalizácia. Meandre Hornádu boli síce príčinou častých povodní, ale zúrodňovali pôdu, na ktorej sa darí všetkým plodinám nášho zemepisného pásma. Záhradkári sú úspešní i dnes.

Deti prioritou

V obci sa nachádzajú tri základné plnoorganizované školy. Špeciálna základná škola internátna, základná škola a cirkevná základná škola. Pobočku tu má i osemročné Gymnázium sv. Edity Steinovej s triedami prima a tercia. V obci je aj dvojtriedna materská škola. Deti majú v Ždani veľkú prioritu. V satelitnom detskom domove je ich osem, stará sa o nich špecializovaný personál. Tento typ detského domova sa od ostatných líši v tom, že deti sa viac

zapájajú do chodu domácnosti, a tak majú lepšie možnosti pripraviť sa na samostatný život. Dokončuje sa cirkevný detský domov, kde by malo bývať osem až desať opustených detí. V ňom nájde strechu nad hlavou aj matka alebo budúca matka v kríze. Jednu tretinu zariadenia by malo tvoriť obydľie pre kňaza. Pripravuje sa aj rozsiahla rekonštrukcia základnej školy financovaná z fondov EÚ. Mladí ľudia však obyvateľom robia aj vrásky. „Máme sa dobre, až na vandalizmus. Ešte by sme boli radi, keby medzi Čaňou a Ždaňou boli chodníky a nemuseli by sme chodiť po ceste,“ vyslovila sa pani **Mária**.

Za obecným úradom si môžu obyvatelia oddýchnuť v Kunitnom parku.

Čo ste možno nevedeli

Menej známe sú vykopávky na východ od obce, kde sa nachádza prvé a zatiaľ jediné pohrebisko z doby halštatskej na území Košickej kotliny. Chýbajú kostrové hroby, sú tam hroby žiarové, ktoré možno datovať do 6. storočia pred Kristom. Počas výskumov od roku 2004 sa našla keramika, kovová industria i korálky. V Ždani dobre funguje aj základná organizácia Slovenského zväzu zdravotne postihnutých a zaujímavé je aj spoločné organizované cvičenie žien bez rozdielu veku. Kultúru v obci reprezentuje rómska hudobná skupina Axela, mládežnícka hudobná skupina Tarlo, cirkevné

Prvá písomná zmienka: 1222
Počet obyvateľov: 1300
Starosta: Ing. Ján Kokarda
Web stránka: www.zdana.sk

spevácke zbory v kostoloch reformovanej i katolíckej cirkvi. Zo športov sa v Ždani uchytili futbal, nohejbal, v zime ľadový hokej a dokonca aj boxerský krúžok.

Katarína Šimková
foto: **Drahošlav Magdoško, OcÚ Ždaňa**

Vo vynovenej kultúrnom dome sa konajú výstavy, zábavy či plesy.

Skároš sa mení

V chotári obce sú štyri chránené prírodné rezervácie, so všetkými stupňami ochrany prírody a krajiny a chránené vtáčí územia. Práve tieto fakty boli zložitou prekážkou pri tvorbe Územného plánu obce. Obec je tiež členom mikroregiónu Milič.

Protipovodňové opatrenia skvalitnia život v obci.

Stavebný ruch

V súčasnosti Skároš odpredáva šesť bytových jednotiek v bytovom dome, nazývanom Kasáreň. Popýšiť sa môžu prírodným amfiteátrom, ktorý dostal v minulom roku nový kabát v farbách obce. V obci to žije stavebným ruchom. Od polovice októbra do konca novembra v rámci protipovodňových opatrení čistili rigoly, zakladali odvodňovacie rúry. Cieľom je záchrana majetku občanov a obce pred prívlastkami dažďami.

„Udialo sa tu veľa zmien, šikovný starosta dáva do poriadku ulice i priestranstvá,“ prezradila nám **Helen Buróciová**. S názorom súhlasí aj ďalší obyvateľ **Milan Troják**: „Stále sa niečo robí, som spokojný.“

Šport aj kultúra

O športové aktivity sa strieda vo delia futbalisti a hasiči. Futbalový klub Zora Skároš pôsobí v dorasteneckej a žiackej okresnej súťaži. Ešte väčšiu radosť robia hasiči. Vďaka dlhoročnej tradícii na požiarnej lige reprezentuje mužské

i ženské družstvo. Spravidla úspešnejšie bývajú ženy. Za ich najväčší doterajší úspech možno považovať umiestnenie na 2. mieste o pohár prezidenta DPO a 1. miesto na tohtoročnej medzinárodnej súťaži v Maďarsku.

V obci Skároš už niekoľko rokov úspešne funguje ženská folklórna skupina Skárošanka pod vedením **Anky Ruščákovéj**. Pravidelne spievajú na festivale Dargovská ruža, vybojovali si mnohé ocenenia.

Už dlhoročnou dominantou je prírodné múzeum dobových pechotných zbraní a pamätník obeť 2. svetovej vojny, umiestnené v lesoparku nad obcou. Raritou je tank T-34, ktorý absolvoval trasu do obce „po svojich“ teda s pohonom vlastného motora.

Pri vstupe do obce môžete vidieť kaštieľ rodiny Feketovcov, ktorý je zapísaný ako národná kultúrna pamiatka v Ústrednom zozname pamiatkového fondu SR. V Skároši sa pripravujú aj na cezhraničnú spoluprácu s našimi južnými susedmi.

Katarína Šimková
foto: autorka

Prvá písomná zmienka: 1270
Počet obyvateľov: 1 082
Starosta: Ing Štefan Elizeuš
Web stránka: www.skaros.sk

Všetky cesty vedú do Skároša a ešte ďalej, či už pešo alebo na bicykli.

Košická Polianka - tradície stále živé

V 14. storočí sa vtedajšia usadlosť spomína pod názvom Lengyelfalva (Lengyel znamená po maďarsky Poliak). Pomenovanie poukazuje na pravdepodobný pôvod obce, keď ju obývali alebo založili Poliáci. Podľa druhej hypotézy vo vtedajšom chotári obce prevládala les, jeho vyrúbaním vznikla poľana, na ktorej sa usadili ľudia. Takto možno vznikol názov Polianka. Keďže na Slovensku sa nachádza ďalších desať Polianok, medzi ktorými blúdili poštové zásielky, v roku 1954 dostala prívlastok Košická.

Z histórie k dnešku

Aj v súčasnosti je najsevernejšia obec mikroregiónu Hornád v kontakte s ostatnými s priateľskými menovkyňami. Jednou z akcií, ktoré sa každoročne uskutočňujú, je prechod Slanskými vrchmi Z Polianky do Po-

lianky medzi Košickou a Sečovskou Poliankou.

„Žije sa mi tu ako na dedine. Privítala by som chodníky a pomenovania ulíc,“ rozhovorila sa pani **Katarína**. Chodník s osvetlením pribudol tohto roku na cintoríne. Na jar sa chystá rozsiahla oprava ciest. K nim sa vyjadruje aj **Jozef Priškin**: „Chýbajú nám tu dobré cesty, žiada sa oprava. Potrebujeme aj kanalizáciu. Vodu, hoci nie kvalitnú, majú skoro všetci. Susedia sú dobrí, nemám sa na čo sťažovať, ale tieto veci ma trápia.“

Donedávna zamestnával niekoľko desiatok obyvateľov Agrokombinát Torysa vo veľkochove ošípaných, vo farme na výrobu vajec a na hospodárstve s rastlinnou výrobou a dorábaním mlieka. Poškodil chotár a vodné zdroje obce. Momentálne však funguje len spoločnosť Agro Polian-

ka, ktorá hospodári na pôde a chová dobytok.

Futbal mal v obci dlhoročnú tradíciu, hral sa od roku 1958 do roku 2003. Od roku 2006 možno na ihrisku vidieť raz ročne parkúrové kone. Naopak, Dobrovoľný hasičský zbor funguje nepretržite od roku 1924. Okolie obce poskytuje možnosti na športové vyžitie, či už po cyklotrase alebo na bežkách (viac na športových stránkach).

Siedma veľmoc

Médiá v obci hrajú dôležitú úlohu. Už 24 rokov vydáva samospráva Život Košickej Polianky, periodikum ocenili 2. miestom v celoslovenskej súťaži Miestne noviny. Uvažuje sa o tom, že televízny káblový rozvod by mohol poslúžiť aj na pripojenie na internet a tiež na šírenie miestnych oznamov. V Košickej Polianke sa radi zabávajú, pravidelne organizujú poľovnícke a fašiangové plesy, karnevaly ale aj oslavy okrúhlych jubileí. K nálade prispieva so žartovnými piesňami i skupina Mandelinka. Kultúru obce reprezentujú aj cirkevné spevácke zbory.

Obec zavŕšila tvorbu územného plánu, schválilo sa šesť stavebných obvodov. Záleží len na ľuďoch, či a akým spôsobom poskytnú pozemky na výstavbu. Aby Košická Polianka prekročila tú povestnú tisíciku obyvateľov.

Katarína Šimková
foto: archív OcÚ Košická Polianka

Prvá písomná zmienka: 1335
Počet obyvateľov: 940
Starosta: Mgr. Karol Dzugas
Web stránka: www.kosickapolianka.sk

Farský kostol Nanebovzatia Panny Márie postavili v roku 1875, obnovili v roku 1994.

Dobrovoľný hasičský zbor v súťažnom zápolení.

Ako sa rodí

Vedúca redaktorka Abovského hlásnika Katarína Eva Čániová.

Rady by sme si prečítali o našej obci. Zaujímá nás aj šport, najmä futbal.

Nikola Palenčárová, Simona Semanová, Haniska

Abovský

Posledná fáza – Abovský hlásnik sa dostáva priamo k vám.

Studnice naše

Práve držíte Abovský hlásnik. Dva-násť stránok plných článkov, fotografií, obrázkov. Vybrali ste ich zo schránky ako každý štvrtok. To bola už len tá pomyselná čerešnička na torte. Ako sa však celá torta pripravuje, vám prinášame v nasledujúcom článku.

Získavam informácie z okolia, Abovský hlásnik by mohol vychádzať aj častejšie!

Ján Šándor, Ždaňa

Plánovanie

Skôr, než sa pustíme do práce, začneme plánovať, čo by malo v Abovskom hlásniku byť. Obsah formujeme podľa dôležitých udalostí v mikroregióne, dbáme tiež na pestrosť tém. Pri tvorbe novín platí v redakcii zásada výnimočnosti, aktuálnosti a nadobecného charak-

teru. Plán starostlivo pripravuje vedúca redaktorka Katarína Eva Čániová a redaktorka Katarína Šimková aj pri stretnutiach s Ing. Kokardom a všetkými starostami mikroregiónu. Radíme sa aj s ďalšími kolegami, Antonom Oberhauserom a Drahošlavom Magdoškom, ktorí pripravujú iné noviny.

Zber tipov

V mikroregióne nás môžete bežne stretnúť, ako sa zhovárane s obyvateľmi v záhradkách, pri obchode či dokonca v pohostinstve. Práve tam totiž získame najviac tipov na články do Abovského hlásnika. Starostlivo ich zapisujeme, zbierame a využívame. Starostom a starostkám zase telefonujeme, mailujeme a bombardujeme ich otázkami. Niekedy sa nám stane, že nám napíšete aj vy, milí čitatelia a čitatelky. Vďaka, studnice naše.

Práca v teréne

Články sa v počítači neobjavia len tak. Keď už máme tipy alebo ak chcete, námety, vydáme sa na cestu do mikroregiónu Hornád. Navštívime obecné úrady, zhovárane sa so starostami, vypovedáme aj obyvateľov. Radi sa zúčastňujeme aj na akciách, či už kultúrnych alebo športových. V pracovné aj víkendové dni. Vypytujeme sa, zapisujeme.

Fotografie

Keby ste v novinách našli len samé texty, asi by sa vám veľmi čítať nechcelo. Priznajme si, články s fotografiami sú predsa len atraktívnejšie. V mikroregióne nás môžete stretnúť aj s fotoaparátom a dokonca si vás môžeme chcieť aj ofotiť. Nezlaknite sa, noviny sú o vás a pre vás.

prezrieme a prípadné zmeny s ním konzultujeme.

Abovský hlásnik som čítal, veľmi dobré. Dozviem sa o každej dedine.

Peter Záleha, Kokšov - Bakša

Články

Keď sa vrátíme z terénu, plní dojmov, zážitkov, naštartovaní k ďalšej práci, sadáme si k počítaču, kde myšlienky ukladáme. Tvoríme články, upravujeme, prepisujeme, zhŕňame, krátime a ešte raz krátime. Nesmieme na nič zabudnúť a zároveň musíme dbať na rozsah.

Prečítam si všetko, vieme, čo sa deje v okolí. Ešte by tam mohlo byť niečo pre domácich majstrov.

František Takáč, Ždaňa

Grafické úpravy

Články hotové, fotografie vybrané a otextované, odovzdávame ich grafikovi. Ten ich spracuje a potom nám posla grafický návrh. Podrobne si ho

Redaktorka Katarína Šimková.

„V printovni“

V tlačiarňi - „printovni“ cítiť zvláštne čaro. Noviny konečne dostávajú hmotnú podobu. Tlačia jednotlivé listy, potom ich skladajú. Vyzdvihujeme si zabalených 6 000 kusov čerstvého Abovského hlásnika. Nakladáme ich do nášho služobného červeného auta.

Distribúcia

Distribúcia novín je malým sviatkom. Všetok čas, energia, námaha zhmotnená do dvanástich strán. Od-

vezieme ich na obecný úrad do Ždane, odkiaľ si ich zástupcovia jednotlivých obcí chodia prevziať a potom ich doručujú rovno k vám do schránok. Počas roznášania 3. čísla Abovského hlásnika sme sa k doručovateľke pridali i my. „Hlásnik rozdávam, odkedy je. Rada si ho prečítam. Ľudia si ho vezmú, prežrú. Na aktivačné práce je nás sedem, rozdáva každá z nás,“ rozhovorila sa **Monika Fonferková** zo Ždane. Počas roznášania navštevujeme viacero občanov, odovzdávame im noviny osobne alebo im ich

nechávame v schránke. Tešíme sa, že sa stretávame s pozitívnym ohlasom. Budeme sa snažiť aj naďalej. Akýmkoľvek postrehom, návrhom alebo nápadom sa však potešíme. Neváhajte a podelte sa o ne s nami na adrese redakcie: Communication House, Štefánikova 6, 040 01 Košice.

Ďakujeme a želáme Vám, nech sa Vám dobre číta!

Katarína Šimková
foto: archív redakcie

Keď sa niečo v regióne deje, malo by sa to objaviť v novinách. Abovský hlásnik čítam rád.

Tibor Balog, Ždaňa

hlásnik

Redakčná rada a korektúry

Grafický návrh je na svete. Posielame ho redakčnej rade. Jej členovia nám pomáhajú vychytať chybičky krásy, ktoré potom s gramatickými korektúrami odovzdávame grafikovi. Keď všetko doladíme, noviny môžu ísť do tlačiarne.

Takto to vyzerá v tlačiarňi.

Starosta o nevýhodných nákupoch

Stojí nám to za to?!

Doba je zlá, finančná kríza zasahuje čoraz viac občanov, peňazí nie je nazvyš. Táto situácia vyhovuje hlavne podomovým obchodníkom s „výhodnými ponukami“. Lacné paplóny, šatstvo, kuchynské potreby, či náradie pre domácich majstrov z „Rumunska“, výhodné ceny za výkup šrotu od obchodníkov z Maďarska, preplatok za plyn či vodu, ktorý nám osobne niekto prinesie domov. Stretli sme sa s tým už v našich obciach určite všetci. Aj s tým, že nášmu susedovi alebo známemu niekto pri takejto príležitosti ukradol životné úspory za bieleho dňa.

Vieme o tom všetci, ale akosi si nechceme pripustiť, že sa to môže stať aj nám, našim deťom, rodičom. Je ľahkovážne spoliehať iba na políciu či dokonca Obecný úrad. Obe inštitúcie majú veľmi obmedzené kompetencie, čo títo špekulanti vedia a patrične využívajú. Preto musí konať preventívne každý sám a nepustiť ich do svojho obydlija, ani dvora, ba ani sa s nimi nedávať do reči. Je potrebné ich ignorovať a dať im najavo, že u nás nie sú vítaní, že v našej obci

nič „nepredajú“. Urobte to! Pomôžte sebe aj iným.

Veci, ktoré ponúkajú, vyzerajú lákavo a ceny sú úžasné, ale väčšinou sú to zbytočne vyhodnené peniaze. Kazia sa, lámu, trhajú, sú nepoužiteľné. Nemôžete ich nikde reklamovať, ani vrátiť. Ak by išlo o poctivého obchodníka, prišiel by na Obecný úrad a žiadal svoju ponuku vyhlásiť, pretože sa nemá prečo skrývať. Je to tak adresnejšie, pretože my v Haniske, tak ako aj na iných obecných úradoch, od neho žiadame predloženie dokladu totožnosti a živnostenského oprávnenia. V prípade potreby je ľahké ho „vystopovať“.

Apelujem týmto príspevkom na všetkých občanov regiónu: Zamyslite sa nad všetkými vašimi doterajšími „výhodnými nákupmi“, spočítajte si peniaze, ktoré ste do nich vrazili a spomeňte si na všetky osudy okradnutých spoluobčanov v regióne alebo o ktorých ste počuli v správach a povedzte si, či vám to STOJÍ ZA TO?!

Ing. Miloš Barcal,
starosta obce Haniska

• • • • • naši rodáci vo svete

Po našich potulkách po mikroregióne zisťujeme, že rodáci žijú azda po celom svete. Radi vám budeme prinášať ich príbehy. Ako prvý sa predstaví Július Petrik z Valalík.

S manželkou žijeme od roku 1997 v Bradentone, čo je neďaleko Tampy na Floride. Vlastníme obchod, kde predávame väčšinou potraviny. Na jar v roku 1997 sme tu boli na dovolenke. Zapáčil sa nám tunajší región, rozhodli sme sa sem presťahovať. Florida je iná ako Valaliky hlavne tým, že je prakticky celý rok krásne slnečné počasie. Vlastne je tu celý rok leto. Z Valalík by sme si sem priniesli rodinu a naopak, do Valalík počasie. V rodnej obci som bol naposledy minulý rok a páči sa mi, že sa stále mení k lepšiemu. Najviac sa mi pozdávalo, ako upravili okolie kostola.

Srdečne Vás pozdravujem, Július Petrik

Ako z pohľadnice.

Finančná injekcia by mikroregiónu zmenila tvár

Práve v týchto dňoch uplynul termín na podanie žiadostí pre financovanie aktivít miestnej akčnej skupiny (MAS) nášho mikroregiónu. V rámci celého územia Slovenska bude v roku 2009 podporených trinásť MAS a do roku 2013 ďalších dvanásť vybraných území. V prípade úspechu a výberu našej Miestnej akčnej skupiny Okolie Košíc (MAS OKO) sa budú môcť jednotlivé obce, združenia, či podnikatelia z regiónu prostredníctvom nej uchádzať so svojimi projektmi v súčasť celkovo o viac ako 100 miliónov korún. Čo všetko to pre mikroregión môže znamenať, konkretizuje líder Regionálneho združenia obcí Hornád Ing. Ján KOKARDA.

Držme si palce!

• Kto môže o prostriedky z fondov EÚ žiadať?

Po vyhodnotení podmienok Ministerstva pôdohospodárstva SR, ktoré sa zameriavajú aj na veľkosť a súdržnosť združeného územia, bolo nevyhnutné rozšíriť veľkosť pripravovaného územia. Preto sa aj väčšina obcí nášho mikroregiónu zapojila do verejného – súkromného partnerstva. Z nášho podnetu sa na území regiónu, ktoré prejavili vôľu postupovať spoločne, vytvorila Miestna akčná skupina. Práve ona bude podľa súčasne platných kritérií konečným prijímateľom a oprávneným žiadateľom nenávratného finančného príspevku z Programu rozvoja vidieka a opatrení osi 4 Leader.

• Povedzte nám viac o činnosti našej miestnej akčnej skupiny.

MAS OKO vytvorila v priebehu roku 2007 - 2008 Integrovanú stratégiu rozvoja územia z Programov hospodársko-sociálneho rozvoja jednotlivých regiónov. Stratégia je základným predpokladom a podmienkou pre možnosť regiónu uchádzať sa o prostriedky z EAFRD. Ak uspejeme, budeme môcť čerpať viac ako 100 miliónov Sk (3 319 eur) prostredníctvom projektov zameraných na jednotlivé oblasti časti (Osí) určené Programom rozvoja vidieka.

• Čo si pod tým môžu obyvatelia mikroregiónu predstaviť?

Pre obce a ostatných členov MAS OKO je záujmové hlavné opatrenie Obnova a rozvoj obcí, občianskej vybavenosti a služieb. Jednotlivé aktivity sa môžu zameriavať na rekonštrukciu a modernizáciu rekreačných zón, detských

a športových ihrísk, tržníc či autobusových zastávok. Tiež môže ísť o rekonštrukciu a modernizáciu obecných stavieb, napríklad obecný úrad, kultúrny dom a objektov spoločenského významu, napríklad amfiteátre vrátane ich okolia okrem stavieb a budov evidovaných na Ministerstve kultúry SR v registri nehnuteľných kultúrnych pamiatok a lokalít UNESCO. Ráta sa tam tiež so zriadením pripojenia na internet. Keby sme uspeli, mohli by sme finančné prostriedky použiť aj cesty, lávky, mosty, chodníky, cyklotrasy, verejné osvetlenie, verejné priestranstvá a parky. K tomu všetkému môžeme pripojiť aj ďalšie aktivity s cieľom zlepšiť ekonomické príležitosti a sociálne podmienky vidieckeho obyvateľstva, a tak zabezpečiť jeho stabilizáciu vo vidieckych oblastiach.

Držíme palce a ďakujeme za rozhovor.

Katarína Šimková

Po stopách údržby

Cestami necestami

Komunikácia spájajúca Ždaňu s Trsteným pri Hornáde s označením cesta 068 24 je trňom v oku niektorých obyvateľov. Nepozdáva sa im údržba. Správa ciest oponuje. Majú veľa práce aj v iných častiach kraja a svoje úlohy si riadne plnia. Šli sme do terénu a zistili argumenty oboch strán.

„Tento rok kosili dvakrát, no prišli, až keď boli tráva a kríky vysoké až po strechy áut,“ vysvetľuje nespokojná Alžbeta Rečová. „Zdá sa mi to nebezpečné, pretože nad cestou je pole a potom lesy. Kedykoľvek môže vybehnúť zver, ktorú kvôli porastu vodič zbadá až na poslednú chvíľu. O tento úsek sa treba starať lepšie.“ V minulosti vraj kosil jeden domáci obyvateľ a podľa pani Rečovej bolo všetko v poriadku. Teraz prebieha práca už vo vlastnej réžii Správy ciest Košického samosprávneho kraja.

Ďalším kameňom úrazu sa stali tohtoročné úpravy okrajov cesty. Pracovali na rigoloch, orezali stromy, vyťali väčšinu kríkov... „Niekoľko kríkov tu nechali úplne zbytočne, priekopy poriadne neupravili a doteraz je popri ceste mnoho zrezaných konárov, ktoré stále neodniesli. Nemyslím, že by to boli dobre minuté peniaze.“

Čo na to zodpovední?

Práce zabezpečuje Správa ciest KSK, Správa a údržba Moldava nad Bodvou. Väčšia časť mikroregiónu patrí pod jej Cestmajsterský obvod v Čani. Poľom pôsobnosti sú úpravy okolo ciest

a menšie opravy asfaltového koberca. Jej riaditeľ Ing. Gejza Keszi o sťažnostiach vie, nestotožňuje sa však s nimi: „Údržba na tomto úseku sa vôbec nevymyká z priemeru. Pri kosení sa riadime harmonogramom. Je pravdou, že tento rok sme s ním začali neskoro a to nielen na uvedenej ceste. Ale v Čani máme jedinou traktorovú kosačku. Museli sme stiahnuť stroje z Moldavy nad Bodvou i Michaloviec.“ A bývalý kosca zo Ždane? „Neviem o ňom. O cesty sa staráme od roku 2001, kedy prešli kompetencie na samosprávu nejakého kraja.“

Na margo úpravy rigolov hovorí: „V tomto úseku dochádza k zanášaniam priekop ornou pôdou z poľí. Ročne ich po búrkach zavalí aj dvakrát. Problémom je vymedzenie zodpovednosti majiteľov pozemkov. Oni by mali zabrániť zosuvom i napríklad pádom konárov zo stromov. No na Slovensku to zatiaľ nikde nefunguje. A na ceste je viacero nepovolených výjazdov z poľí, pod ktorými sú v priekopách rúry. Tie sa rýchlo upchávajú a ďalej nepustia.“ Vykonané práce pritom špeciálne nekontrolujú. „Ak zavolá starosta alebo niekto iný, prideme sa pozrieť,“ komentuje G. Keszi.

„Prečo neodniesli, čo zrezali?“ pýta sa A. Rečová. S Ing. Gejzom Keszim viackrát telefonovala a zaslala mu aj fotografie.

Výsledok?

Údaje o vynaložených financiách na tomto ale aj iných úsekoch nám na našu žiadosť Správa ciest KSK do uzávierky novín neposkytla. Ak ide o správnu vec, najviac pomôže spolupráca obyvateľov a zrejme iba práca človeka, ktorý má k lokalite osobný vzťah.

Drahošlav Magdoško
Foto: archív redakcie

Vo Valalikoch bolo parádne

Nie každý si môže vyskúšať svadbu

Cestou do Valalík mi v hlave prebiehajú rôzne myšlienky. Idem na svadbu, no ženicha ani nevestu nepoznám. Dokonca ani nikoho zo svadobčanov. Iba ak z videnia pri akciách v mikroregióne. Som oblečená ako do práce, nenesiem svadobný dar a netuším, čo sa bude podávať na svadobnej hostine. Isté je len jedno, idem na tretí ročník Valalikej krojovanej parády, na ktorej obnovia staré svadobné zvyky a obyčaje zo začiatku 20. storočia.

Na obecnú úradu je rušno. Tolkó ľudí v krojoch som už dávno nevidela. Muži, ženy, mladí i starší. Všetci. Vlastne skoro všetci. My, čo nemáme kroje, len tichučko dúfame, že nám dovolia nakuknúť do sály aspoň jedným okom. Vstup bez kroja prísne zakázaný.

Generálka. Každý vie, čo má robiť, kam ísť. O chvíľu už polovica svadobných hostí cestuje do domu ženicha. Druhá smeruje k neveste. Kameramani nás sprevádzajú. Celý priebeh totiž spracujú do dokumentu. Niektoré momenty už aj odvysielali v relácii Kapura na STV. Prechádzame

cez celú dedinu, svadobčania spievajú, ľudia vychádzajú z domov a fotografujú.

Čakáme na nevestu pred kostolom. V minulosti sa budúci mladomanželia stretli práve tam. Teraz už ženích chodí po nevestu domov. Ponúkajú nás koláčmi, to na svadbe nesmie chýbať. Objavuje sa aj fľaša. Do kostola vchádzajú a vychádzajú, pár efektívnych záberov. Ako inak, veď celé to je iba akože. Vchádzame dverami na fotobunku. Na obecnú úradu sa schádza už kopec ľudí. V tlačenici nevidno, čo sa deje pred vstupom do sály. Čosi sa rozbíja. Overujú sa upratovacie schopnosti mladomanželov. Balkón praská vo švíkoch, v sále sa začína program. Najprv sa hovorí, ako sa do seba zaľúbili, potom o stretnutí pri rozmarínoch a tiež o odpytovaní. A nakoniec prichádza na rad hovädzia polievka... a hostina s tancovačkou, Parádnymi nevestami, Bakšanmi i sólistami z folklórnych súborov Hornád a Železiar.

A tak spolu žili, až kým nepomreli....

Katarína Šimková

Foto: autorka, archív OcÚ Valaliky

Nevesta sa odoberá od svojich blízkych.

Program pozorne sledovali folkloristi i domáci.

V plnej kráse.

Účinkovali:

Scenár: Ing. Milan Tóth
 Starosta: Dušan Kmec
 Ženích: Viktor Uhliar
 Nevesta: Lenka Sciranková
 Starší družby: Milan Tóth ml.
 Staršia družička: Lenka Harvanová
 Mladšia družička: Júlia Oravkinová
 Družička: Dominika Podracká
 Otec nevesty: Ján Domanič
 Matka nevesty: Jolana Takáčová
 Otec ženicha: Peter Arvai
 Matka ženicha: Juliana Arvaiová
 Svadobčania: folklórny súbor Železiar a Hornád

Dôchodcovia v Čani udržiavajú zvyky

Teší nás každá mlad'

„Zvyky starších sebe pripomínajme a na šicko dobré furt spomínajme, žeby našo mladé tiež uvideli, videli, jak ľudze še pri roboce baveli.“ Posledná novembrová sobota v Čani. Naše kroky viedli na Katarínsko – Ondrejovskú zábavu už druhýkrát v réžii obecného Klubu dôchodcov. Nebola obyčajná, podnety z programu môžu byť inšpiráciou pre celý región.

Prevažná väčšina pesničkového a tanečného programu – a to aj detského – sa niesla v duchu tradícií. A to nepochybne zanechá v mladí priaznivé stopy.

Domovina v Čani sa obnovila po dvadsiatich rokoch.

Skúste sa teenagerov opýtať, ako voľakedy prebiehal večer pri lúpaní kukurice. Mnohí netušia. Práve v Čani sme sa o tom mohli dozvedieť. Dialógy zo života dediny scelila Jolana Bittóová, ktorá podľa slov vedúcej Klubu dôchodcov **Márie Budzovej**: „V noci nespí, vymýšľa a ráno to už má hotové.“ Z jej dielne vyšli aj niektoré piesne napísané presne pre Čaňu. „Je úžasné, že dôchodcovia prichádzajú tak spontánne. Sami si varia, roznášajú, starajú sa o program. Radi im pomôžeme, ako vieme,“ porozprával nám rovno pri pódiu starosta **Michal Rečka**.

Ďalšia inšpirácia: Napríklad pre Kokšov – Bakšu. Tam majú parádne kroje a veľmi by chceli, aby ich mal kto nosiť. Naopak, do Čanianskej Domoviny už prichádza mladá krv. Hoci je **Lukáš Jánošík** z Gyňova, cíti sa v skupine ako doma: „Zapojil som sa prvýkrát a som rád. Prihlásil som sa aj do zboru so staršími. Prijali ma veľmi dobre.“ Pred dvadsiatimi rokmi Domovina akoby zanikla. Dovtedy v nej pôsobili hudobníci, tanečníci, muži, ženy i žiaci. Už dva roky však funguje v novom zložení. Vedúci skupiny **Jozef Škovran** nám prezradil: „Zo starej Domoviny sme tu ôsmi. Potrebovali by sme chlapov. Získal som jedného mladého a verím, že keď tu bude on, prídu aj ďalší.“

Na podujatí nechýbali starší ani najmenší. Mladých bolo zatiaľ málo. Inšpiruje vás to, milí čitatelia?

Ženy napiekli koláče, ušili aj kroje na zábavu. Marta Murová si obliekla dokonca svokrin svadobný 70-ročný. Profesionálny fotograf krojované scény detí aj dospelých nafotil do pripravovaného obecného kalendára. „..... by tradície aj v Čani zostali, našim mladým v pamaci zachovali.“

Katarína Šimková
 foto: autorka

Zápas roka v Geči

Nespútaný a atraktívny súboj sa odohral v Geči. Pri príležitosti 35. výročia založenia Futbalového klubu Geča sa na zápase roka stretli Old boys a Young girls. Ako inak, vyhrali Young girls.

Starší páni pod vedením **Jaroslava Bartóka st.** organizujú Old

boys cup už osem rokov, prizývajú aj mužstvá z Rumunska a Poľska. Bývalí futbalisti z TJ Geča 73 začali písať históriu v jesennej časti sezóny 1973 – 74 v 5. triede. V súčasnosti futbal hrajú žiaci a dorast v 4. lige, kategória A v 5. lige.

šim
foto: archív OcÚ Geča

Víťazky s porazenými. Gentlemani sa nezapreli.

Šport v Trstenom má zelenú

Volejbal, tenis, hokej, nohejbal či futbal, to sú športy, ktorým sa budú môcť venovať na novom viacúčelovom ihrisku s umelou trávou v Trstenom pri Hornáde. V čase uzávierky sa dokončovali posledné úpravy. Trstené pri Hornáde uspelo spolu s ďalšími

108 obcami v programe rozvoja športovej infraštruktúry a výstavby športových zariadení pod taktovkou splnomocnenca vlády pre mládež a šport **Dušana Galisa**. Na ihrisko v celkovej hodnote 2,9 mil. Sk prispel Úrad vlády sumou 1,2 mil. Sk.

red

Majster Európy v Nižnej Myšli

To tu ešte nebolo. Nižná Myšľa známa hlavne vďaka cenným archeologickým nálezom sa do povedomia dostáva aj vďaka športu. Koncom októbra v obci zorganizovali

motokrosovú pretek. Zavítal aj majster Európy v endure triedy junior E2/E3 **Róbert Kapajčík**. Nápad vznikol medzi nadšencami tohto dynamického športu. Už pred ča-

Motokros si v Nižnej Myšli obľúbili.

Ak patríte medzi vyznávačov zimných športov, nenechajte si ujsť Torysko – olšovský okruh zdravia. Nazýva sa tak sústava troch vyznačovaných okružných trás. Majú rôz-

rov a prevýšením 118 metrov zo sedla nad Ďurdošikom alebo trasou s prevýšením 190 metrov zo sedla nad Olšovanmi, ktorá meria 8 160 metrov. Okruh Margita označený

Na bežkách za zdravím

nu dĺžku a nájdete ich na území zalesnenej pahorkatiny na dolnom toku riek Torysa a Olšava. Priestor vymedzujú obce Košická Polianka, Košické Olšany, Ďurdošik a Vyšný Čaj. Hoci sa okruh dá využiť aj pri prechádzkach, najlepšie sa na ňom bežkuje. Ak sú dobré snehové podmienky, bežeckú stopu zabezpečuje Klub slovenských turistov Košická Polianka.

zelenou je tretia možnosť, ktorú si môžete zvoliť. A opäť má dve alternatívy. Ak vyjdete zo sedla nad Olšovanmi, prejdete 2 390 metrov s prevýšením 60 metrov. Z Košickej Polianky predstavuje prevýšenie 194 metrov, trasa je dlhá 7 720 metrov. Žltou farbou vyznačili spojky medzi jednotlivými okruhmi.

O bližšie údaje a aktuálne informácie počas zimy môžete požiadať

Prvý okruh – A – Radar vedie po červenej značke, meria 7 070 metrov, prevýšenie tvorí 183 metrov. Nazýva sa podľa najvyššieho miesta, ktoré ponúka výhľad na Košickú kotlinu, Slovenské Rudohorie a Slanské vrchy. Ak sa vydáte po druhom okruhu B, známom ako Orechový les po modrej značke, čaká vás trasa s dĺžkou 5 540 met-

na tel. 0911 754 014 alebo na obecnou úradu v Košickej Polianke, tel. 685 43 53, 685 41 84.

šim
Foto: archív OcÚ Košická Polianka

Možno ste ani netušili, že Gyňov je jedinou obcou v mikroregióne, kde sa môžu pochváliť tento rok už

Najkrajšiu trať majú v Gyňove

druhým podujatím Rally sprint. Po jarnej časti si na jeseň na Memoriáli Daniely Kapušanskej zajazdilo 56 automobilových pretekárov v troch kategóriách, zišlo sa pár stoviek divákov. Podľa amatérskeho jazdca, ktorý získal 2. miesto v N1 **Martina Vargu** bude tento počet naďalej stúpať. „Je to veľmi pekné podujatie, našu trať dokonca vyhlásili za najkrajšiu trať sezóny,“ prezradil Gyňovčan.

red

Výsledky:

Kategória A – Róbert Kapajčík
s celkovým časom 29:30,75

Kategória B – Jaroslav Postredný
s celkovým časom 33:00,95

Kategória C – Michal Košík
s celkovým časom 33:30,84

Veteráni – Peter Kapajčík
s celkovým časom: 33:54,57

Dorast – Vavrinec Rác
s celkovým časom: 16:18,49

• • • • • krátko

Igor Hančár sa môže pozeráť na pohár starostu Čane. Vyhral ho v tenise po štvorhrách v auguste a dvojhrách v septembri.

V októbri sa v Čani nedali zahnaní ani v behu. Beh Plachého absolvovali žiaci z obce i okolia. Veľa zdaru pri ďalšom tréningu!

red

Bobalky**Suroviny:**

1 kg výberovej múky, 2 vajcia, 1 dcl oleja, trocha soli, 3 lyžice kryštálového cukru, 0,5 l mlieka, 2 kocky drożdžia

Ako na to:

Všetky suroviny dáme do misky, droždzie dáme vykysnúť a zapracujeme do cesta. Vykysnuté cesto spracujeme na šúľance a robíme z nich bobalky, ktoré upečieme na vymastenom a pomúčenom plechu. Na druhý deň ich namočíme do vriacej vody, scedíme a posypeme makom a cukrom.

Kapustnica**Suroviny:**

0,5 kg kyslej kapusty, 1,5 l vody, 0,5 dkg masť, cibuľa, červená mletá paprika, 10 g sušených húb, bobjový list, 60 g hladkej múky, 200 g klobásy, 0,5 kg cestoviny

Ako na to:

Pokrájanú kyslú kapustu zalejeme vodou a dáme variť. Na panvici oprašíme cibuľku, zaprášime paprikou. Pridáme dobre poumývané nakrájané huby, bobjový list a varíme asi pol hodinu. Potom pridáme na kolieska nakrájanú klobásu a ďalej trochu povaríme. Podľa potreby zahustíme, podávame s uvarenou cestovinou.

Spokojné, šťastné a veselé vianočné sviatky s ľuďmi, ktorých máte radi a všetko dobré v novom roku 2009

**Vám srdečne želá
redakcia Abovského hlásnika**

Šťastie sa usmialo

V minulom čísle Abovského hlásnika sme pre vás pripravili osem smerovku. Tešíme sa, že vás oslovila. Dostali sme totiž päť správnych odpovedí, každú z inej obce mikroregiónu. Riešenie znelo: Nič nekazí človeka tak, ako peniaze. Šťastie sa napokon usmialo na **rodinu Polákovú** zo Ždane. Radi jej zasielame kni-

hu Nižná Myšľa Osada a pohrebisko z doby bronzovej od Ladislava Olexu. Predžili sme aj našu súťaž viažucu sa k vášmu obľúbenému miestu v mikroregióne. Napísal nám **Tibor Helmeczy** zo Skároša: „Najobľúbenejšie miesto v mikroregióne Hornád je Čaňa – Tajvan – kvôli deťom. Majú sa kde vyblázniť, dá sa tam posediť aj pri dob-

rej hudbe.“ A dobrú hudbu pánovi Helmeczymu aj posielame. Prajeme veľa pekných chvíľ pri CD Ščamby!

Tentoraz sa pokúste o výhru pri krížovke. Odmeníme vás knihou o Valalikoch – od najstarších čias po súčasnosť. A keďže sa blížila Vianoce,

budeme štedrí aj my. Knižku o obci Kokšov – Bakša venujeme tomu, kto napíše, ako sa jej názov (Kokšov – Bakša) správne skloňuje.

Vaše odpovede čakáme na adrese redakcie, ktorú nájdete na poslednej strane.

red

KRÍŽOVKA

Opakom hovorenia nie je počúvanie, ale ..(tajnička).

Autor: Marián Nagy	niečo	žiak 5. triedy	Inter. School of Kenya	popevok	Pomôcky: oisa, okrialo, dač, kr	prepotil	žreb	malé oko	voltampér (zn.)	symetrála
vsal					3. časť tajničky					
rieka vo Francúzsku					v priebehu srst' ovce					
zľaknutie				materiál sviečok Advan. Aesth. Institute					choroba kľbov	niečo (poet.)
astát (zn.)			ženský hlas kryptón (zn.)				oddelenie elektrický obvod (skr.)			
1. časť tajničky								2. časť tajničky		
vzpružilo, oživilo								hoci, po česky		

Na otvorení aj primátor Košíc

Prvá októbrová nedeľa sa plne niesla v znamení športu. V obedňajších hodinách bežali v Košiciach maratón, popoludní už strihali na hrádzi za cestným mostom v Krásnej pásku novej cyklotrasy. O označenie a úpravu 30-kilometrovej trate s názvom Hornád – Torsy – Hornád sa postarali tri obce mikroregiónu – Košická Polianka, Vyšná i Nižná Hutka – spolu so Sadmi nad Torsou a košickými mestskými časťami Krásna a Vyšné Opátske.

Sviatok pre cyklistov

Napriek krátkemu času, ktorý ubehol medzi oboma športovými akciami, malo slávnostné otvorenie vyše sto divákov. Tomu, že išlo o významnú chvíľu, najlepšie nasvedčovala prítomnosť primátora Košíc **Františka Knapíka** a bývalého viceprimátora, teraz poslanca **Jozefa Filipka**. Po úvodných prejavoch nadišla očakávaná chvíľa – starostovia prestrihli pásku a hor sa na bicykle!

Počasie vie pekne zaviariť

Kondíciu si vyskúšala väčšina prítomných. Od nadšencov, ktorí si chceli len spríjemniť popoludnie, až po pravidelných účastníkov cyklistických podujatí. „Niektorí

vyštartovali ako o život, hneď sme ich stratili z dohľadu,“ popisuje „profilov“ **Miroslava Vaškova**, návštevníka z Košíc. Na súboj s kondíciou vyrazil aj košický primátor a viacerí starostovia. Prvé kilometre viedli poľnou cestou popri Hornáde. A tu prekypil výsledok upršaného počasia predchádzajúcich dní. Blato, hlboké a početné mláky... Prekážky, ktoré viacerých odradili. Škoda, pretože po čase sa trať otočila k Nižnej Hutke, odkiaľ viedla po teréne schodnejšom aj po daždi.

Pohostenie a ideme ďalej

Pretekárska rýchlosť skúsenejších a nepriaznivý terén spôsobili, že sa pe-

lotón riadne natiahol. Vo Vyšnej Hutke pri kostolíku sa napokon všetci stretli pri občerstvení. Starostka **Mária Janočková** pohostila vlastnoručne napečeným koláčom a cyklistov zohriali dúšky čaju. Tu sa cesty účastníkov rozdelili. Vytrvalci zamierili na vrch Radar, iní si to do Košickej Polianky skrátili poľnou cestou a niektorí z nich šli už potom do Krásnej. Primátor Košíc zamieril do mesta autom. Skálne jadro však žiadne skrátenia nemalo v plá-

Starostovia pri slávnostnom okamihu po mesiacoch príprav.

ne. Asi dvadsiata cyklistov zvládla aj náročné stúpanie lesom na Vyšné Opátske. Poslední to späť do Krásnej stihli rovno so zotmením. A tu ich v Letnej záhrade čakali klobásky, čaj na zohriatie a dostatok času na debatu.

Aké sú dojmy?

„Je výborné, že trať vznikla. Pravdu povediac, nepamätám si žiadne otvorenie cyklotrasy pri Košiciach,“ pochvaľuje **Radek Novák**, účastník aj dvoch náročných Bikemaratónov na Jahodnej. A jeho odporúčania? „Myslím si, že je náročná. Pre rodiny s deťmi sa hodí skôr prvých desať kilometrov po Košickú Polianku a odtiaľ už rovno do Krásnej. A je potrebné lepšie značenie. Tým, že sa rýchlo vytvorili malé skupinky bez vodcov, ktorí by poznali terén, mali sme niekedy problém s orientáciou.“ Častejšie značky navrhuje aj M. Vaškova. Niektorí starostovia prešli celú alebo

aspoň časť trasy. Potreba dôkladnejšieho značenia im bola taktiež zjavná. Na budúcoročnú sezónu sa preto určite pripraví. No stáva sa, že dobrý úmysel kazí ľudská povaha iných. Napríklad v záhradkárskej oblasti vo Vyšnom Opátskom už niekto stihol ukradnúť jeden kovový stĺpik s cykloznačkou. Osadili ho dva dni predtým... To sa nedá zobrať športovo.

P. S.: Ak sú pre vás predchádzajúce riadky lákavým tipom na jarný výlet, máme pre vás dobrú správu. Čoskoro uzrie svetlo sveta nová cyklomapa z dielne Communication House, ktorej objednávateľom je Mikroregión Hornád a jeho maďarský partner. Zahŕňa novú trať i skôr označené trasy v mikroregióne a v blízkom okolí. Mapová časť na jednej a textová na druhej strane poskytnú dôležité údaje i tipy na miesta, ktoré si určite radi pozriete. Viac informácií v nasledujúcom čísle Abovského hlásnika.

Drahošlav Magdoško

Foto: autor a archív redakcie

Pripravený na všetko. Radek Novák opravuje jednému účastníkovi defekt.

Com Partner

Magio digitálna televízia

4G internet

Zmluvu vybavíte rýchlo a jednoducho už aj v Čani.

Osloboditeľov 59

... Čaňa ...

Tel. č.: 055/6220905
Mobil: 0907 963 987

CHCETE UŠETRIŤ NA KÚRENÍ?

Hnevá Váš vysoká cena plynu?

Tepelná celulózová izolácia THERMOFLOC

Jednoduché opatrenia, veľké účinky. **8-ročné skúsenosti**

- rovné strechy bez demontáže krytiny
- povaly
- podkrovia
- drevené stavby
- plechové haly
- panelové domy

Rodinný dom za pol dňa.

Dofúkame i do už prevedenej izolácie s nedostatočným tepelným odporom

rýchlo, kvalitne a lacno

Treba tu ešte váhať?

Geča 40, 044 10 Geča, Košice - okolie, tel./fax: 055/699 93 72,
T-mobil: 0908 770 219, Orange: 0918 512 024, www.tepelne-izolacie.sk